

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Education
Sector

پاسخ آموزشی یونسکو به همه‌گیری کووید-۱۹
کارگاه مجازی تبادل دانش درباره آموزش از راه دور
با استفاده از رادیو و تلویزیون

خلاصه گزارش - ۲۷ مه ۲۰۲۰

کارگاه مجازی تبادل دانش درباره آموزش از راه دور با استفاده از رادیو و تلویزیون

تصویر کلی

همه‌گیری کووید-۱۹ سبب اختلال در آموزش در اغلب کشورهای دنیا شده است. بسیاری از دولت‌ها موسسات آموزشی را به منظور محدود کردن شیوع کووید-۱۹ به طور موقت به حالت تعطیلی درآورده‌اند. تعطیلی سراسری بیش از ۹۰ درصد دانش‌آموزان در سراسر دنیا را تحت تاثیر قرار داده است. چندین کشور دیگر، تعطیلی‌های محلی را در پیش گرفته‌اند که میلیون‌ها نفر از یادگیرندگان را تحت تاثیر قرار داده است.

خلاصه گزارش

آموزش از راه دور با استفاده از رادیو و تلویزیون

بسیاری کشورها به سمت آموزش آنلاین از راه دور شتافتند تا از استمرار یادگیری اطمینان حاصل کنند. با این حال، ۸۲۶ میلیون دانش‌آموز (معادل ۵۰ درصد) که به دلیل همه‌گیری کووید-۱۹ از مدرسه بازمانده‌اند به رایانه دسترسی ندارند، حدود ۷۰۶ میلیون نفر (معادل ۴۳ درصد) فاقد دسترسی به اینترنت هستند و ۵۶ میلیون نفر در مناطقی زندگی می‌کنند که تحت پوشش شبکه‌های موبایل قرار ندارند.

هم چنین [استفاده از ابزارهای دیجیتال](#) برای بسیاری از آموزگاران یک چالش به حساب می‌آید. تعطیلی مدارس زمان کمی را برای آن‌ها جهت یافتن راه حلی برای اطمینان از استمرار یاددهی باقی گذاشته است. به همین ترتیب، بسیاری از آنها ممکن است مهارت‌ها یا تجهیزات دیجیتال لازم را در اختیار نداشته و سایرین نیز به دلیل منابع مالی ناکافی یا عدم تامین محلی، به اینترنت دسترسی نداشته باشند.

درباره شکاف تکنولوژیک موجود، باید اشاره داشت که حتی اکثر کشورهای توسعه یافته، تقریباً تمامی کشورها تا کنون امکان پخش آموزش در رسانه‌های جمعی نظیر رادیو و تلویزیون را ایجاد کرده‌اند یا درصد آن هستند تا تعداد فراگیران تحت پوشش به ویژه آسیب پذیرها را افزایش دهند. (۱۴ درصد خانوارهای اروپایی به اینترنت و ۲۲ درصدشان به رایانه دسترسی ندارند). این کانال‌های رسانه‌ای «سنتی» از پوشش گسترده‌ای برخوردارند و از مزایای انقلاب دیجیتال در دهه گذشته بهره جسته‌اند تا قدرت و دامنه نفوذشان را افزایش دهند. ارزش پخش برنامه‌های آموزشی از طریق تلویزیون و رادیو اغلب چیزی فراتر از صرفاً نیازهای دانش‌آموزان است. در برخی کشورها، مانند مکزیک، برنامه‌های آموزشی به منزله فرصتی برای یادگیری بین نسلی مثلاً به زبان‌های محلی و برای کودکان بازمانده از تحصیل و جوانان و بزرگسالان فاقد سواد تلقی می‌شود. این برنامه‌ها به موضوعاتی همچون سلامت جسم و بهروزی روان می‌پردازند که هر دو در مورد افراد متأثر از همه‌گیری کووید-۱۹ حائز اهمیت است. این برنامه‌ها همچنین به منظور ارائه بستری برای تبادل اطلاعات و تجارب میان نسل‌ها طراحی می‌شوند.

در ادامه به پرسش‌هایی پرداخته می‌شود که مکرراً در کشورهای مختلف مطرح شده‌اند و یونسکو و اتحادیه پخش همگانی اروپا^۱ (EBU) را بر آن داشت تا مجموعه‌ای از کارگاه‌ها را برای تسهیل به اشتراک گذاری دانش در مورد پخش برنامه‌های آموزشی از رادیو و تلویزیون در زمان تعطیلی مدارس به دلیل شیوع کووید-۱۹ و فراتر از آن، ترتیب دهند.

- چگونه می‌توان برنامه‌های آموزشی سمعی و بصری با کیفیت تدوین و اجرا کرد؟ برای این کار به چه ظرفیت‌هایی نیاز است؟
- نقش مربیان و آموزگاران و دست‌اندرکاران ارتباطی چیست؟
- از چه کاستی‌هایی باید اجتناب کرد؟
- دستاوردهای یادگیری مورد انتظار کدام‌اند؟

¹ European Broadcasting Union

هدف این کارگاه مجازی تسهیل به اشتراک گذاری دانش درباره نمونه‌های عملی موفق در تدوین برنامه‌های سمعی و بصری آموزشی و بدین ترتیب، تقویت همکاری بین تولیدکنندگان محتوای آموزشی و متخصصان سمعی و بصری بود. سخنرانان این کارگاه را جمعی از مربیان و متخصصین از بخش دولتی و رادیو و تلویزیون، در گرجستان، لیتوانی، هلند و استرالیا تشکیل می‌دادند که تجربه بسیاری در تدوین و پخش محتوای آموزشی از طریق رادیو و تلویزیون در بسترهای مختلف داشتند. نماینده وزارت آموزش و پرورش جزیره موریس نیز تجربه کشورش در تدوین برنامه‌های آموزشی رادیویی تلویزیونی را شرح داد.

سخن آغازین: مقدمه‌ای بر تاثیر همه‌گیری کووید-۱۹ بر یادگیری و نقش رسانه در حصول اطمینان از اینکه یادگیری هرگز متوقف نمی‌شود

آقای بورهین چاکرون از یونسکو

آقای چاکرون در ابتدا از اتحادیه پخش همگانی اروپا برای کمک‌ها و حمایت‌هایشان تشکر و بر نیاز فوری به منعکس ساختن چالش‌های اساسی که با آن‌ها مواجه هستیم تاکید کرد. اختلال در آموزش به دلیل همه‌گیری کووید-۱۹ دولت‌ها را وادار ساخته است تا تمامی ابزارهای ممکن برای آموزش از راه دور را به کار گیرند تا از استمرار یادگیری اطمینان حاصل کنند. برای یونسکو، کلیدواژه اصلی «یادگیری هرگز موفق نمی‌شود» است تا از استمرار آموزش و یادگیری مطمئن شود.

اکثر کودکان کم‌برخوردار در معرض بیشترین آسیب از تعطیلی مدارس هستند. از همین رو، فراگیربودن، عدالت و مشارکت در بطن همه تلاش‌ها قرار دارند.

یونسکو از ائتلاف جهانی آموزش برای کووید-۱۹ رونمایی کرد تا فرصت‌های یادگیری فراگیر را برای کودکان و نوجوانان تسهیل و از کشورها برای اطمینان از عقب نیفتادن هیچ کس حمایت کند.

با این همه، چالش‌های بسیاری در این مسیر وجود دارند؛ به ویژه معضل ارتباط اینترنتی و شکاف دیجیتال که نه تنها در کشورهای در حال توسعه بلکه در اروپا نیز به چشم می‌خورد (۱۴ درصد خانوارهای اروپایی به اینترنت و ۲۲ درصدشان به رایانه دسترسی ندارند). این وضعیت اضطراری شمار زیادی از فراگیران را تحت تاثیر قرار داده و به علاوه معضلاتی همچون فقدان آموزش آموزگاران و دانش‌آموزان برای استفاده از ابزارهای دیجیتال را به بار آورده است.

یکی از راهکارهایی که به طور گسترده از سوی کشورها مورد استفاده قرار گرفته به کارگیری پخش رادیو و تلویزیونی است تا بتوان گستره بزرگتری از فراگیران به خصوص قشر آسیب پذیر و ساکن مناطق دور افتاده را تحت پوشش قرار داد. با این وجود، چالش‌های عمده ای در فرآیند استفاده از پخش رادیو و تلویزیونی وجود دارد که برخی از آنها و نه البته همه شان عبارتند از:

- عدم وجود محتوای سمعی و بصری در فرمت‌های مختلف
- ناتوانی کشورها در تولید محتوای مناسب به لحاظ کمی و کیفی در زمان کوتاه
- فقدان مشارکت‌های مفید در تدوین و پخش محتوای آموزشی
- نیاز به ارتباطات و همکاری میان متخصصان آموزش و بخش سمعی و بصری به منظور تولید برنامه‌های آموزشی
- فقدان ظرفیت و تخصص در پایش و ارزیابی یادگیری

آقای بورهین اذعان داشت که همکاری جهانی و منطقه‌ای پاسخ مناسبی برای بحران قلمداد می‌شود تا بتوان برای موارد آتی تاب آوری ایجاد کرد (همچنان که در مورد مشارکت با اتحادیه پخش همگانی اروپا نیز عنوان شد). این کارگاه درصدد است تا:

۱. نشان دهد چگونه با همکاری و تعامل، بخش آموزش و رسانه می‌توانند با اقدام فوری با تاثیرات منفی تعطیلی مدارس، به ویژه بر اجتماع‌های آسیب پذیر و کم‌برخوردار، مقابله کنند و استمرار آموزش را از طریق ابزارهای گوناگون یادگیری از راه دور سهولت بخشند.
۲. پرسش‌هایی را منعکس سازد که اغلب وقتی پای استفاده از رسانه‌های سنتی برای اطمینان از استمرار یادگیری به میان می‌آید، مطرح می‌شوند. از جمله آنکه چگونه می‌توان برنامه‌های آموزشی سمعی و بصری با کیفیت تدوین و اجرا کرد؟ برای این کار به چه ظرفیت‌هایی نیاز است؟ نقش مربیان آموزشی و متخصصان ارتباطات چیست؟ انتظار چه دستاورد آموزشی را می‌توان از این روش آموزشی داشت؟ چگونه می‌توان از پایش و ارزیابی اطمینان حاصل کرد؟

ارائه نقشه گسترده‌ی آموزش از راه دور یونسکو مبتنی بر رادیو و تلویزیون

آقای گوانگ چول چنگ از یونسکو

این دومین حلقه از چنین کارگاه‌هایی است و اولین نوبت آن با همین موضوع و با همکاری اتحادیه پخش همگانی اروپا و سازمان بین المللی فرانکفونی در چارچوب ائتلاف جهانی برای آموزش، برای کشورهای فرانسوی زبان اجرا شده است.

از زمان شروع طغیان ویروس کرونا، یونسکو پاسخ آموزشی کشورهای مختلف را رصد کرده است. شمار روز افزونی از کشورها شیوه‌های سنتی همچون رادیو و تلویزیون را برای ارائه محتوای آموزشی در پیش گرفته‌اند. پخش رادیو و تلویزیونی سال‌هاست که برای مقاصد آموزشی مورد استفاده قرار می‌گیرد، چراکه از مزایای زیر برخوردار است:

۱. امکانات سمعی و بصری نقشی پررنگ به عنوان رسانه برای آموزش از راه دور ایفا می‌کنند، و برنامه‌های آموزشی مبتنی بر رادیو و تلویزیون به نسبت آسان تر و سریع تر از پلتفرم‌های آنلاین آماده می‌شوند.
۲. با توجه به مشکلات ارتباط آنلاین، رادیو و تلویزیون گزینه‌ای سهل الوصول تر و قابل دسترس برای اکثر خانواده‌هاست.
۳. این فناوری‌ها آسان و به لحاظ هزینه‌ای مقرون به صرفه هستند.

درعین مدنظر داشتن مزایا و معایب فناوری رسانه‌های جمعی، و در پاسخ به تعطیلی گسترده مدارس، دولت‌ها برخی یا ترکیبی از اقدامات زیر را در پیش گرفته‌اند:

۱. حمایت از والدین و خانواده‌ها برای ایجاد محیطی مستعد برای دریافت محتوای یادگیری از راه دور از طریق رادیو و تلویزیون.
۲. انطباق محتوای آموزشی برای ارائه از طریق ترکیبی از فناوری‌ها و رسانه‌ها، به ویژه در مقاطع ابتدایی و متوسطه.
۳. تشویق و ترویج شبکه‌های رادیویی محلی به منظور پخش محتوای آموزشی
۴. طراحی و اجرای انواع مشارکت با بخش مخابرات برای ارسال پیام‌های آموزشی مکمل درکنار رادیو و تلویزیون
۵. حمایت از آموزگاران و مربیان برای تدوین و ارائه دروس در بستر آموزش از راه دور.

یونسکو نقشه‌ای از وضعیت جهان از نظر گستردگی ارائه برنامه‌های آموزش از راه دور از طریق رادیو و تلویزیون تهیه کرده است. این نقشه تصویری کلی از حدود ۹۲ کشور به دست می‌دهد که این قبیل برنامه‌های آموزشی را اجرا کرده یا در حال برنامه ریزی برای اجرای آن در تمامی سطوح و انواع آموزش هستند. یافته‌ها حاکی از آنند که:

۱. در سطح جهان، دست کن در ۴۰ درصد از کشورها برنامه‌های آموزشی از طریق تلویزیون در حال پخش هستند. درحالی که این رقم برای برنامه‌های رادیویی حدود نصف (۲۲ درصد) است. درواقع تلویزیون رسانه پرکاربردتری نسبت به رادیو در تمامی مناطق جهان است.
۲. در بیش از نیمی از کشورهای آفریقایی، برنامه‌های آموزشی مبتنی بر رادیو و تلویزیون طی مدت بحران فعلی، تدوین یا اجرا شده است.

یک بررسی جزئی تر در سطح منطقه‌ای نیز درباره میزان استفاده از رادیو و تلویزیون برای ارائه محتوای آموزشی ارائه شده است. یافته‌های این بخش نشان می‌دهند: آفریقا فعالترین منطقه در بکارگیری رادیو یا تلویزیون برای این هدف است (۷۰ درصد)، و برخی از تلفیق این دو استفاده می‌کنند (۳۴ درصد از کشورها). این درحالی است که اروپا و آمریکای شمالی درمقایسه با سایر مناطق کمتر از رادیو استفاده می‌کنند و درعوض در حوزه برنامه‌های آموزش از راه دور از طریق تلویزیون بسیار فعال هستند

برنامه‌های رادیویی و تلویزیونی آموزشی: موارد موفق و مثال‌های منتخب

خانم الن گاباشویلی، مدیر روابط بین الملل، رسانه همگانی، گرجستان

در گرجستان برای پاسخ به تعطیلی مدارس حین طغیان کووید-۱۹، از یک ابتکار عمل تلویزیونی برای پوشش دانش‌آموزانی که به دلیل فقدان اینترنت یا رایانه به یادگیری آنلاین دسترسی ندارند، رونمایی شد. کلاس‌های تلویزیونی از طریق شبکه دوم رسانه همگانی گرجستان (GPB) راه‌اندازی شدند که به سرعت به یک پلتفرم آموزشی به نام «مدرسه تلویزیونی» تبدیل شد. این اتفاق در فاصله دو هفته مانده به پخش زنده و با مشارکت و همکاری نزدیک با وزارت آموزش و پرورش ممکن شد.

تمامی موضوعات درسی طبق برنامه درسی ملی در تمامی مقاطع (اول تا دوازدهم) به فضای تلویزیون آورده شد. این کلاس‌ها در قالب یک ارائه درس بیست دقیقه‌ای، و فرصت دادن به دانش‌آموزان برای تفکر مستقل و فردی ارائه می‌شوند. بیست نفر از مجرب‌ترین و معروف‌ترین آموزگاران مدارس دولتی و غیرانتفاعی دعوت به کار شدند، اگرچه بسیاری از آنها هیچ تجربه قبلی از کار جلوی دوربین نداشتند.

این کانال تلویزیونی برای افراد دارای معلولیت نیز از طریق یک مترجم زبان اشاره مناسب سازی شده است. روانشناس‌ها نیز در امر آماده سازی دروس دخیل هستند تا ملاحظات کودکان دارای نیازهای ویژه نیز در نظر گرفته شود. برنامه‌های خاصی برای گروه‌های زیر در نظر گرفته شده است:

- دانش‌آموزانی که برای امتحانات ورودی دانشگاه آماده می‌شوند. «زنگ ورودی‌های دانشگاه» مطالب درسی و هم‌چنین توصیه‌ها و مشاوره‌هایی درباره امتحانات سراسری از سوی متخصصان مجرب ارائه می‌کند؛
- اقلیت‌های زبانی؛
- برنامه «زنگ والدین» با همکاری یونیسف، توصیه‌ها و نکاتی را برای والدین در بر دارد از جمله برنامه‌ای خاص برای والدینی که فرزندان پیش دبستانی دارند.

- همچنین کانال برنامه ای برای آخرفته‌ها دارد که در آن کلاس‌های موسیقی، آوازخوانی، رقص، شطرنج، آمادگی جسمانی، و توصیه‌های روانشناسی به همراه مستندهای آموزشی تولید شده توسط بهترین استودیوها، پخش می‌شود.

این ابتکار عمل بسیار موفق بوده و مورد استقبال عموم مردم قرار گرفته است. مخاطب این برنامه‌ها نه فقط دانش‌آموزان بلکه والدین و پدربزرگ و مادربزرگ‌هایشان هم هستند. وبسایت برنامه بیش از یک میلیون بازدید و در یوتیوب نیز ۷۰۰ هزار بیننده داشته است. این درحالی است که جمعیت گرجستان تنها ۳/۵ میلیون نفر است.

یکی از بخش‌های بسیار فعال، کودکانی هستند که نقاشی‌های زنگ هنر خود را پست می‌کنند. بازخوردهای مثبتی هم از طریق مخاطبانی که تماس می‌گیرند یا نامه می‌فرستند یا در شبکه‌های اجتماعی اظهار نظر می‌کنند، دریافت شده است.

نخست وزیر از موفقیت این پروژه قدردانی کرد و عنوان کرد که سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه (OECD) از آن به عنوان یکی از موفق‌ترین پروژه‌ها در جهان یاد کرده است.

کلاس‌های تلویزیونی که در ماه مارس شروع به کار کردند در نیمه ماه ژوئن سال جاری میلادی مطابق با تقدیم تحصیلی ملی پایان می‌یابند. در طی تابستان، این کانال، کلاس‌های زبان با اولویت انگلیسی را آغاز خواهد کرد. هدف ما این است که این کانال آموزشی را به صورت دائمی و با برنامه‌های متنوع آموزشی حفظ کنیم.

آقای رابرت فور توئین، مدیر شبکه Zapp & Zappelin، رسانه همگانی هلند

به منظور پاسخ به نیاز به برنامه‌های آموزشی در رادیو و تلویزیون هلند، اقدامات بسیاری صورت گرفت از جمله ایجاد یک کانال تلویزیونی - آنلاین برای خردسالان به عنوان جایگزین آموزش و همچنین برای سرگرمی. افراد تاثیرگذار رسانه ای در این کانال به کار گرفته شدند تا به جذابیت آن بیفزایند.

این پلتفرم از طریق ابتکار عمل‌های مختلف از خردسالان حمایت و همچنین به مربیان کمک می‌کند بدون آنکه جایگزین آنها باشد.

کانال آنلاین که به یک مدرسه تلویزیونی در خانه تبدیل شده است، از نظر میزان تقاضای مخاطب و نیاز معلمان رصد می‌شود.

کانال به طور ویژه کودکانی را هدف گذاری کرده است که به آموزش آنلاین دسترسی ندارند و سبب افزایش مشارکت آنها در حین تعطیلی مدارس شده است. لازم به یادآوری است که چون ۸۰ درصد کودکان به اینترنت در خانه دسترسی دارند، میزان بازدید هفتگی این کانال چندان زیاد نبوده است.

مجموعه «اتاق نشیمن ملی» یک ابتکار عمل آموزشی با هدف به اشتراک گذاری محتوا و منابع آموزشی موجود است که برای ناشنوایان نیز قابل دسترسی است. کانالی هم برای تربیت بدنی ایجاد شده است که در آن ورزشکاران معروف، از جمله فوتبالیست ها، به عنوان مربی ورزش حضور می یابند.

برای ارتباط هرچه بهتر، از کودکان خواسته شده است تا یک قطعه ویدیویی کوتاه برای سلام و احوال پرسی با دوستانشان برای برنامه بفرستند. هر روز تعدادی از این ویدئوها مونتاژ شده و در شبکه پخش می شود. این تجربه فرصت یادگرفتن از کمبودها و درک عوامل موفقیت را برای ما ایجاد کرده است. از جمله اینکه:

- کاستی ها را پیدا کنید و به یک راه حل اکتفا نکنید.
- افرادی که مایل به کمک هستند را مشارکت دهید. مهم است که نظرات مختلف را دخیل کنید و به آنها اجازه برجسته شدن دهید.
- لحن درست را در گفتگو انتخاب کنید و میزبان های خوبی برگزینید، همچنین بیش از حد دراماتیک نباشید آنها در این دوران.
- ثبات و استمرار داشته باشید
- از ارتباط موثر از طریق درگیر ساختن افراد معروف و تاثیرگذار غافل نشوید و تعامل کنید. (از کودکان و والدین و افراد مختلف در جاهای مختلف برای بازگویی تجربیاتشان نظرخواهی کنید).

آقای گیتیس اوگانوسکاس، معاون دبیرکل صداوسیما ملی لیتوانی

در لیتوانی، طی طغیان کووید-۱۹، یکی از چالش های اصلی واکنش مناسب با حداقل منابع و تشویق کودکان به ماندن در خانه بود. از آنجا که زمان کمی برای آماده سازی داشتیم، قالب های موجود را با نیازهای آموزشی و سرگرمی منطبق کردیم و آنها را به اینترنت و شبکه های اجتماعی مثل اینستاگرام و تیک تاک متصل کردیم و محتوای آموزشی و تعاملی به آنها افزودیم. میزان استفاده به دلیل استقبال نوجوانان دوبرابر شد.

به علاوه، «درس های کوچک» برای نیازهای مربوط به برنامه درسی، برای خردسالان (چهار تا شش سال) تدوین شد و در این مسیر از کارشناسان مختلفی از جمله مربیان، متخصصان آموزشی، سرگرمی و رسانه کمک گرفته شد تا تمرکز بر مهارت های درسی، دانش افزایی و خلاقیت قرار گیرد. در طی مرحله تولید، پروتکل های بهداشتی در استودیوها کاملاً بکار گرفته شد.

آقای اوگانوسکاس تاکید کرد که «رسانه جای مدرسه را نمی گیرد بلکه آن را تکمیل می کند.» او افزود: صداوسیما ملی لیتوانی با همکاری کارشناسان آموزشی، محتوای آرشویی سمعی و بصری موجود را به مواد درسی و آموزشی تبدیل کرد.

همچنین از نظر اجتماعی و عمومی نیز کمپین‌هایی برای شناساندن هرچه بهتر پخش این برنامه‌ها سامان دهی شد.

استمرار مدرسه در جزیره موریس: راهبرد مقامات برای پاسخ به تعطیلی مدارس

دکتر ریکارد آکبار، مدیر بخش یادگیری الکترونیک، وزارت آموزش و پرورش جزیره موریس

دکتر آکبار شرایط کلی کشور را از روی یک خلاصه چارچوب عملیاتی و ساختارها و برنامه‌هایی که در پاسخ به کووید-۱۹ به اجرا درآمدند ارائه کرد. مدارس جزیره موریس تا ماه اگوست ۲۰۲۰ تعطیل خواهند بود. یادگیری دیجیتال پیش از وضعیت اخیر نیز در موریس به دلیل ضرورت جغرافیایی این جزیره مرسوم بود. زیرساخت‌های لازم جهت کمک به یادگیری دیجیتال که در مقطع ابتدایی و متوسطه از قبل وجود داشت عبارتند از:

- تجهیزات رایانه ای در مدارس ابتدایی (تبلت و قلم الکترونیک در تمامی کلاس‌ها)
- آموزگاران تخصصی برای فناوری اطلاعات و ارتباطات
- کارکنان ویژه فناوری اطلاعات و ارتباطات
- دوره تربیت معلم برای این موضوع

دردسترس بودن محتوای آموزشی دیجیتال به صورت آنلاین

در این مرحله، با حمایت وزارت تامین اجتماعی، برای خانواده‌های آسیب پذیر اینترنت و برای دانش‌آموزان کم‌برخوردار تبلت فراهم شد.

وزارت آموزش و پرورش، برنامه‌های استمرار آموزش برای مقاطع ابتدایی و متوسطه را تدوین کرده است.

در سطح آموزش ابتدایی:

- ایجاد چهار کانال آموزشی در تلویزیون ملی
- پخش روزانه برنامه‌های آموزشی از ۹:۰۰ صبح تا ۶:۳۰ بعداز ظهر
- پخش برنامه‌ها در وبسایت تلویزیون ملی
- تشکیل کارگروه‌های آنلاین از ابتدای شروع قرنطینه برای آماده سازی ضبط محتوا
- شکل دهی و سامانبخشی محتوای یادگیری
- تنظیم جدول پخش برنامه‌های آموزشی

همچنین کارگروهی از معلمان داوطلب برای ضبط ویدئوهای آموزشی (از خانه‌هایشان) تشکیل شد. به علاوه هماهنگی‌های لازم با دپارتمان‌ها و بازرسان مقاطع ابتدایی و متوسطه، دانشگاه مجازی موريس، موسسات تدوین برنامه درسی برای تمامی زبان‌های رایج در مدارس، و نیز تلویزیون ملی به عمل آمد.

در سطح آموزش متوسطه:

- گسترش برنامه حمایت از دانش‌آموزان² (SSP). این برنامه پلتفرمی آزاد برای منابع آموزشی تحت وب است که از سال ۲۰۱۸ بیشتر برای دبیرستان و کالج مشغول به کار است (<https://ssp.moemu.org>). این برنامه‌ها نیز در کانال‌های تلویزیونی پخش می‌شدند.
- ایجاد دسترسی وسیع برای تمامی آموزگاران دبیرستان روی پلتفوم Microsoft Teams به منظور ترویج تدریس از طریق ویدئوکنفرانس. همچنین آموزش آموزگاران برای استفاده آنلاین از این پلتفوم، از طریق وبسایت وزارتخانه صورت پذیرفت.
- اجرای سازوکار بازخورد گیری درباره استفاده آموزگان از پلتفوم یادشده در مقطع متوسطه و دبیرستان، در تعامل با یونسکو و موسسه تربیت معلم هند (ITE).

در حین اجرای طرح استمرار آموزش، وزارتخانه با چالش‌های زیر مواجه شد:

- مذاکره فوری پس از قرنطینه، با سازندگان محتوای همگانی بر روی کانال‌های موجود از ساعت ۹:۰۰ صبح تا ۶:۳۰ بعدازظهر
- شناسایی و آموزش آموزگاران به صورت آنلاین برای آماده سازی ویدیوها یا پاورپوینت‌های دارای صورت، از طریق رایانه شخصی شان در خانه.
- محدودیت اینترنت آموزگاران برای آماده سازی دروس آنلاین به ویژه هنگام انتقال ویدئوهای ضبط شده از OneDrive به Google Drive.
- جابه جایی و مسافرت تیم تضمین کیفیت در طی دوره قرنطینه.
- حضور و غیاب دانش‌آموزان طی پخش دروس از کانال‌های تلویزیونی، یا در زمان ارائه دروس آنلاین.
- محدودیت‌های دسترسی دانش‌آموزان به اینترنت، به ویژه در مناطق کم‌برخوردار.

در عین حال، عوامل موفقیت عبارت بودند از:

- تجمع منابع برای هماهنگی اقدامات

² Student Support Program

- شناسایی و هم افزایی منابع مالی و انسانی از تمامی موسسات نظام آموزشی یا دیگر سازمان‌های همکار، به منظور هماهنگی، آماده سازی دسته جمعی، راستی آزمایی و آموزش آنلاین و مبتنی بر تلویزیون.
- اطمینان از پخش مداوم تلویزیون برای عموم مردم به خصوص درمورد برنامه‌های آموزشی و اطلاعات راجع به استمرار دستورالعمل‌های آموزشی موجود.

درس آموخته‌ها و دیدگاه‌های منطقه آسیا-اقیانوسیه درباره پخش برنامه‌های آموزشی

خانم آنابل آستبری، رئیس مرکز آموزش دیجیتال، رسانه همگانی استرالیا (ABC)، به نمایندگی از اتحادیه پخش همگانی آسیا-اقیانوسیه.

به عنوان ارائه بخشی از راهبرد آموزشی ABC استرالیا که کانال‌های آنلاین و خطی را در بر می‌گیرد، و در تعامل با وزارت آموزش و پرورش، این شبکه محتوای آموزشی باکیفیتی را برای پخش در دوران شیوع کووید-۱۹ تدوین و آماده کرد.

در طراحی برنامه جدید، که بر محتوای آموزشی درون خانه متمرکز است، تجربه و دانش آموزگاران برای تولید محتوای برنامه حیاتی است. همچنین باید توجه داشت که محتوای باکیفیت از منابع معتبر به دست می‌آید تا بتواند انتظارات مخاطبان از جمله آموزگاران، دانش‌آموزان و والدین را برآورده سازد.

ABC استرالیا ضمن حفظ برنامه‌های معمول خود، برنامه محتوای روزانه درسی را به پنج ساعت افزایش داد تا نیاز سریع مخاطبان در پلتفرم‌های مختلف را برطرف سازد.

موضوعات کلیدی این برنامه‌ها، سوادآموزی، از جمله سواد مالی و ریاضی، با تکیه بر دانش و تجربه آموزگاران است. درس‌های کوچک جدید از چارچوبی استاندارد تبعیت می‌کنند: (۱) هدف یادگیری (۲) نگاه دقیق تر، و (۳) جمع بندی. از این تجربه، ABC استرالیا درس‌های زیر را آموخته است:

۱. همکاری به منظور کاهش اختلاف سطح میان آموزگاران، مدارس و ادارات آموزش و پرورش.
۲. ایجاد حس استمرار آموزش در کانال‌های تلویزیونی
۳. توجه به نیازها و انتظارات متفاوت و متنوع آموزگاران و والدین.

۱. برنامه سازی آموزشی رادیو و تلویزیونی چگونه کار می کند و چه طور می توان آن را ترتیب داد؟

در استرالیا، خلاقیت و نوآوری بسیار اهمیت داشت چراکه منابع و ابزارهای در دسترس محدود بودند. به عنوان مثال، تنها یک دوربین و دو تهیه کننده در اختیار داشتیم. از «نمای نزدیک» برای فیلم برداری استفاده کردیم که حس صمیمیت به دست می دهد و همچنین کیفیت 4K زوم کردن را آسان می ساخت.

سخنران هلندی پیشنهاد می دهد که متمرکز باقی بمانیم و بیش از حد کارهای مختلف انجام ندهیم. بهتر است کمی از کاری که در آن خیلی خوب هستیم انجام دهیم تا اینکه کارهای کم کیفیت زیادی انجام دهیم. بحران حاضر سبب احیای روحیه بشردوستی در افراد شده است و بسیاری انگیزه دارند تا برای مشارکت هرچه بیشتر کودکان، برای فیلم برداری چند درس به صورت تمرینی بیایند. افراد مشهور نیز می توانند اطلاعات را در دایره گسترده ارتباطاتشان به اشتراک بگذارند که امر خوبی است چراکه کمک می کند والدین و کودکان بیشتری این محتوا را دنبال کنند. سخنران لیتوانیایی پیشنهاد می دهد که با منابع موجود شروع به کار کنیم و آن ها را با فرمت جدید یادگیری منطبق سازیم.

۲. چه چارچوب های قانونی باید وجود داشته باشد؟ چگونه می توانیم برنامه درسی تایید شده را به این پلتفرم متصل

کنیم؟ رویه و ترتیبات وزرات آموزش و پرورش در این باره چیست؟

در لیتوانی، گرجستان، و استرالیا همکاری با وزارت آموزش و پرورش یک رکن کلیدی در اجرای این ابتکار عمل بوده است. تعامل برنامه سازان و متخصصان آموزش بسیار حائز اهمیت است چون هر یک از تخصص خاص خود برای تولید موفق برنامه برخوردارند. مهم است که کلاس ها متناسب با برنامه درسی باشد، از همین رو مشارکت وزارتخانه اهمیت دارد.

در لیتوانی، وزارتخانه پیشنهاد داد که خود آموزگاران درس های تلویزیونی را اجرا کنند.

در موریس، آموزگاران به عنوان رکن اساسی پروژه حضور داشتند و در آماده سازی برنامه های رادیویی و تلویزیونی دخیل بودند. این امری مهم برای حصول اطمینان از احساس تعامل دانش آموزان با آموزگاران شان بود تا آنها را همچنان با انگیزه نگاه دارد.

۳. چگونه می توان به آسیب پذیرترین ها دسترسی یافت؟

در لیتوانی، علی‌رغم تلاش‌های بسیار، هنوز هم دسترسی به آموزش باری آسیب پذیرترین مخاطبان دشوار است. در موریس، برای خانواده‌های آسیب پذیر اینترنت و تبلت فراهم شده است.

۴. چگونه می‌توان تعداد فراگیران را رصد و پایش کرد؟

درمورد برنامه‌های آنلاین، از داده‌های تحلیل اینترنتی برای رصد تعداد افرادی که به محتوا دسترسی دارند استفاده می‌شود. درمورد تلویزیون، اکثر شرکت‌ها می‌توانند از طریق موسسات سنجش، داده‌های رصدشده و امتیازبندی‌ها را به دست بیاورند. این شرکت‌ها همچنین می‌توانند متوجه شوند هر بیننده یک برنامه خاص را برای چه مدت زمانی مشاهده کرده است قبل از اینکه کانال را عوض کند. با این حال، اطلاعات درباره اینکه آیا همان گروه هدف موردنظر انتخاب شده است یا خیر، وجود ندارد.

در گرجستان، پیمایشی برای بازخورد گرفتن از والدین به اجرا درآمد. در موریس، مدیر مدرسه به انجمن اولیا و مربیان در مقطع ابتدایی مراجعه می‌کرد تا به والدین اطلاع دهد که محتوای آموزشی در تلویزیون یا بر روی وبسایت قرار گرفته است.

۵. چگونه می‌توان کیفیت محتوای ارائه شده را ارزیابی کرد؟

در گرجستان و لیتوانی، بازخوردهایی از مخاطبان دریافت شد که از آن جمله می‌توان به کارهای هنری و نقاشی‌های کودکان اشاره کرد.

در موریس، استفاده از امتحانک‌های آنلاین برای سنجش میزان رضایت مردم در نظر گرفته شد. در استرالیا، معمولاً یک پیمایش سالانه برای مخاطبان‌شان اجرا می‌کنند تا درمورد نیازهایشان بازخورد بگیرند. یک روند واضح درمورد استرالیا این است که آموزگاران از رسانه در کلاس‌های عادی هم استفاده می‌کنند و ترجیح بر استفاده از قطعات ویدیویی کوتاه، به جز برای برخی موضوعات درسی خاص مانند ادبیات، نمایش نامه، و اجرای موسیقی است که اینها می‌توانند طولانی‌تر باشند.

جمع بندی و سخنان پایانی:

خانم نیکولا فرانک، اتحادیه پخش همگانی اروپا

خانم فرانک به نمایندگی از اتحادیه پخش همگانی اروپا از یونسکو و تمامی ارائه دهندگان تشکر کرد و از علاقه این سازمان به عضویت در ائتلاف جهانی آموزش خبر داد.

رسانه همگانی در حوزه‌های مختلفی از جامعه در زمان‌های دشوار حمایت می‌کند. آموزش یکی از ارزش‌های کلیدی در اتحادیه پخش همگانی است. این اتحادیه خرسند است که توانسته تجربیاتش را در اختیار مخاطبان جهانی قرار دهد و درباره نحوه بکارگیری موثر آموزش از راه دور برای آموزگاران، والدین و فرزندان صحبت کند. ارائه‌ها در این کارگاه، حاکی از شباهت‌های بسیار بود، و البته نشانگر اینکه چه طور هر کشور با چالش‌ها به گونه متفاوت برخورد کرده است. این اتحادیه مایل است به عنوان پل ارتباطی میان یونسکو و ائتلاف جهانی آموزش عمل کند و برای کشورها در حوزه‌های مختلف محتوای دسترسی تولید کند و از آنها حمایت کند. اعضای این اتحادیه آمادگی خود را برای ارائه هرگونه اطلاعات یا پیشنهاد در مورد مسائل مختلف ابراز می‌دارند و امیدوارند همکاری شان اثری درازمدت برجای بگذارد چرا که آموزش از راه دور در آینده اهمیت بیشتری خواهد یافت.

آقای گوانگ چول چنگ، یونسکو

آقای چنگ جلسه را با خلاصه کردن سه پیام کلیدی از کارگاه به اتمام رساند که عبارتند از:

۱. همکاری و تعامل در تمام طول فرآیند میان دست‌اندرکاران مختلف، امری کلیدی برای اجرای موفقیت آمیز برنامه‌های آموزشی رادیویی و تلویزیونی است.
۲. برنامه‌های آموزشی ارائه شده از طریق کانا‌های تلویزیونی و رادیویی باید ماهیتی جذاب داشته باشند تا بتوانند کودکان را با انگیزه و فعال نگاه دارند.
۳. اعضای اتحادیه پخش اروپا می‌توانند به عنوان شریکی موثر جهت حمایت هرچه بیشتر کشورها در تلاش برای ارائه راه حل‌های آموزش از راه دور با استفاده از رادیو و تلویزیون قلمداد شوند. آقای چنگ در پایان خواستار مشارکت تعداد اعضای بیشتری از این اتحادیه شد.